

[Robert Christensen.]

stor udnyttelsesgrad, mange vel også en så lav udnyttelsesgrad, at det var nødvendigt for os lovgivere at gøre noget.

Jeg kan ikke tilbageholde nogle bemærkninger om, at efter 1942-loven, som var den første lov med støtte til opførelse af disse skoler, hvorefter man ved oprettelse af nye skoler kun skulle råde over en sjettedel af kapitalen selv — som man endda i praksis delvis kunne låne til — er det blevet så nemt at oprette nye skoler, at jeg føler mig overbevist om, at vi faktisk har fået en sådan dækning, at vi har en stor samlet kapacitet i hvert fald på nogle af områderne.

Dette er ikke nogen bebrejdelse hverken til nuværende eller tidligere undervisningsministre, der har administreret denne lov, for det er klart, at ministeriet ikke har nogen hjemmel til at spørge efter en behovsanalyse, før der gives godkendelse til oprettelse af en ny skole, og sådan må det vel også være, når der skal være frie skoler, men personlig har jeg før givet udtryk for, at det nok har været for nemt her i landet at oprette skoler. Derfor kan vi nu komme til at gribe ind, sådan at nogle af dem må udnytte deres kapacitet noget bedre for at eksistere i fremtiden.

Kan de så det? Kan skolerne leve op til dette? Det er min opfattelse, at det vil de kunne, i hvert fald de allerfleste af dem. Efterskolerne er jo blevet et alternativ til 8.-10. klasserne og har udvidet kursusmånederne sådan, at i forhold til gamle dage med 3 og 5 måneders kursus kan man vel nogenlunde sige, at det samme antal elever giver dobbelt så stor udnyttelse af kapaciteten, når kursus er blevet længere. Det tror jeg er rigtigt, og jeg kan ikke se andet, end at på det område er kapaciteten i øjeblikket ganske pænt udnyttet.

Husholdningsskolerne har det været svært med i de senere år, og det skal da også indrømmes, at de har fået en voldsom konkurrence fra undervisningen i skolekøkkener i 8.-10. klasser. De har nu begyndt at tage en ny opgave op, som peger henimod en erhvervsuddannelse. Man må her sige, at det i hvert fald også haster med denne opgave, og jeg kan for øvrigt forhåbentlig sige, at disse skoler ikke er længere fremme, end de allerede er.

Landbrugsskolerne er vel den af grupperne, der har haft det værst, fordi de er erhvervsskoler knyttet til et erhverv, der er i talmæssig tilbagegang, og her har været en overflødig kapacitet i en årrække. Nu åbnes der mulighed for, at de unge skal på skole 2 gange, og hvis disse muligheder bliver udnyttet af de unge ved landbruget, vil man nok kunne bruge de allerfleste af de skoler, der er tilbage. Jeg gør her opmærksom på, at antallet frivilligt er reduceret væsentligt i de senere år.

Her må jeg have en bemærkning ind: disse unge mennesker ved landbruget, der nu skal søge første led af deres uddannelse i disse grundkursus, har hidtil kunnet få den gratis som erhvervspræget undervisning ifølge fritidsloven og tidligere ungdomsskoleloven, og hvis de nu skal over på landbrugsskolerne og have denne uddannelse og skal betale skolepenge, så er her en gruppe, ganske vist en meget lille gruppe, der ved en løvændring bliver dårligere stillet, end de var i forvejen. Jeg gør opmærksom på, at det princip plejer vi ved lovgivningen at tage hensyn til: at ingen bliver dårligere stillet, end de var før. Der står ikke noget om det i lovparagrafferne, det er et spørgsmål, der kan ordnes administrativt, og det er mit håb, at ministeren vil se på disse problemer, mere forlanger jeg ikke.

Højskolerne får nu en mulighed for at få elever ind, som er ude over det, vi tidligere kaldte den normale højskolealder, og da vi jo lever i et samfund, der får mere og mere frihed — vi har lige i dette høje ting debatteret, om ferien skulle udvides med en uge — og da vi får en større og større velstand, så tror jeg absolut, der vil være muligheder for at skabe en kapacitetsudnyttelse ud af det, vi hidtil har kaldt utraditionelle elever, og jeg håber, at disse muligheder vil blive udnyttet.

Denne lovgivning skal ses i forlængelse af den støttelov, tinget vedtog i forrige samling, hvor vi gik over til det princip, vi populært kalder 85 pct.s reglen, altså 85 pct. af de relevante skoleudgifter i tilskud fra staten, og man må nu sige, at disse skoleformer har fået en væsentlig forbedring af deres økonomiske muligheder. Vi har givet den lov, der omhandler de betingelser, de skal opfylde for at komme ind under støtteloven, og de har fået gode betingelser. Vi